

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

2. - 8. jul 2016. godine

Bilten broj 28/2016

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	3
Građani kod mandatarata	3
Kada je politička promocija u bolnicama dozvoljena, a kada ne	4
Bez sistemske terapije	5
Saopštenja.....	8
Ugovor o upravljanju Železarem – argument u prilog štetnosti tajnih ugovora	8
Mediji	9
Funkcioneri nekažnjeno kršili zakon	9

Aktivnosti

Prva nedelja jula protekla je u intenzivnim pripremama za dve konferencije koje organizujemo 12. jula. Predstavićemo rezultate [monitoringa izborne kampanje](#): predstaviti poređenje podataka do kojih smo došli monitoringom sa izveštajima o troškovima kampanje koje su politički subjekti podneli za republičke, pokrajinske i lokalne izbore. Na taj način ćemo dati procenu o verodostojnosti finansijskih izveštaja, pre svega u delu koji se odnosi na razne vidove oglašavanja stranaka i prevoz učesnika masovnih skupova. Osvrnućemo se i na druge aspekte poštovanja zakona i ukazati na glavne trendove finansiranja izborne kampanje i pitanja na koja kontrolni organi treba da obrate pažnju.

Istog dana organizujemo [regionalnu konferenciju](#) o "funkcionerskim kampanjama" - zloupotrebama javnih resursa u preizbornim kampanjama. Biće to prilika da čujemo kakvi su međunarodni standardi, kakva su iskustva, a kakvi propisi u zemljama regiona, i da zajedno formulišemo predloge i pokrenemo inicijativu za rešavanje ovog problema u Srbiji.

Što se tiče naše svakodnevne prisutnosti u medijima i na društvenim mrežama, na našem internet sajtu objavili smo šest tekstova u prošloj sedmici, a na [Facebook stranici](#), sedam tekstova, komentara, linkova. Na Tviteru su najviše pažnje izazvali [naši tvitovi](#) u vezi sa Železarem Smederevo, odnosno raspravom u tome ko je odgovoran za loše poslovanje u prethodnom periodu. U medijima smo zabeležili 31 vest o aktivnostima TS, ili izjave predstavnika naše organizacije.

Transparentnost Srbija

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom¹

Građani kod mandatar

8. jul 2016.

Ako je verovati [sajtu Vlade Srbije](#), ne samo da je Narodna skupština već izabrala predsednika Vlade, nego je doživela i ustavne promene, pa ima „premijera“.

Kako god bilo, činjenica je da mandatar i nesumnjivi pobjednik aprilskih izbora, Aleksandar Vučić, danas prima zainteresovane građane u svom kabinetu. Pošto je reč o novoj praksi, koja nije zakonski uređena, a može imati i neke veze sa borbom protiv korupcije, ona zaslužuje komentar.

Promocija ove aktivnosti mandatar [na sajtu same Vlade](#) (poseban baner) i u medijima je u oštrm kontrastu sa manjkom informacija o prirodi i svrsi ovih sastanaka. Naime, u obaveštenju je navedeno nekoliko načina za prijavljivanje građana koji „žele da razgovaraju sa predsednikom Vlade“ (telefon, elektronska adresa razgovorsapremijerom@gov.rs, pisana predstavka sa napomenom ili lična prijava u sedištu Vlade, u Nemanjinoj 11 u Beogradu.

Zainteresovani građani ostavljaju broj svoje lične karte, kontakt telefon, fizičku i mejl adresu, temu razgovora opisanu u nekoliko rečenica, spisak „poželjnih sagovornika pored predsednika Vlade“ i saglasnost „da nadležni organi Vlade Republike Srbije izvrše prikupljanje i obradu ličnih podataka u skladu sa Zakonom, za potrebe sastanka“.

¹<http://goo.gl/PjRIEj>

Šta od bitnih informacija nedostaje? Za početak, podatak o tome čemu se građani uopšte mogu nadati od ovih sastanaka. Predsednik Vlade, ni u punom, a kamoli u tehničkom mandatu, nema obavezu da vrši prijem građana, da sluša ili rešava njihove probleme ili da postupa po njihovim predlozima. Kada bi se gledao njegov sadašnji položaj (mandatar za sastav Vlade), onda bi bilo najprimerenije da se vrši prijem građana koji žele da sugerišu da se neke teme uvrste u plan rada Vlade ili onih koji imaju sugestije koga odabrati za ministra a koga nipošto ne. U odsustvu obaveza koje bi bile definisane propisima, postoji još snažnija potreba da se građanima saopšti o čemu se radi i šta imaju pravo da očekuju. Na primer, s obzirom na to da se, očekivano, za susret prijavio znatno veći broj zainteresovanih nego što je fizički moguće obaviti razgovora tokom jednog dana, bilo bi dobro da je građanima predloženo kako će se vršiti selekcija i ko će to da čini. Ništa manje bitna je i informacija o vremenu koje će biti odvojeno za svaki pojedinačni razgovor. Naravno, s obzirom na ovlašćenja i moguća očekivanja, naročito kod nekih građana, bilo bi izuzetno korisno da uz poziv stoji i jasna napomena o tome koje vrste

problema može da rešava Vlada, a šta je u nadležnosti drugih državnih organa.

Ovakva vrsta susreta može biti od nesumnjive koristi, ne samo srećnicima koji zakažu sastanak već i predsedniku Vlade da sazna za probleme građana, probleme u radu institucija i u primeni zakona, koji bi mu inače ostali nepoznati. To može, dalje, da podstakne na korisne promene propisa ili prakse rada državnih organa. Nekada su, sa istom svrhom, maskirani sultani i kraljevi „silazili u narod“ i kontrolisali rad svojih službenika. Neki od tih problema će nesumnjivo biti vezani i za korupciju. Međutim, ova vanredna mera, pored koristi, otvara i neka sporna pitanja, a ima i neke nesumnjive nedostatke.

Prvo pitanje koje se otvara jeste svrha postojanja ostatka državnog aparata, brojnih institucija koje inače stoje na raspolaganju građanima koje tište neki problemi – opština, javnih ustanova, ministarstava, sudova, policije, nezavisnih organa – ako oni ipak moraju da te probleme predoče premijeru lično?

Glavni nedostatak ove vrste komunikacije jeste to što rešavanje jedne (pojedinačne) nepravde često stvara nove. Na primer, ako se nakon „posete premijeru“ prekoredno reši upravni postupak građanina A, koji neopravdano traje već pet godina, to će biti nesumnjiva i vidljiva korist za građanina A. Međutim, to će možda imati za posledicu da se hiljadu upravnih postupaka drugih građana reše za po jedan dan kasnije, što će biti takođe nesumnjiva, samo manje vidljiva šteta. To ne znači da probleme ne treba rešavati, ali znači da oni koji imaju i ovlašćenja i faktičke mogućnosti da probleme rešavaju na sistemski način (a ne od slučaja do slučaja), upravo to i čine.

Komentari sa naše Facebook stranice:

[Veselin Bulatovic](#) Sigurno je dobra ideja ,naravno da svaki gradjanin ove zemlje moze kontaktirati premijera,postaviti neko svoje pitanje...marketinski potez takodje dobar...do sada nije bila praksa ni od strane jedne vlasti-mandatara...a Srbija mora da se makne od abrova od njih se ne zivi..

[Irena Zivkovic](#) Prvo-on trenutno nije Premijer. Drugo-čemu onda služe institucije. Treće-on ne sme da utiče na rad istih. To jednostavno nije njegov posao, a nije ni u skladu sa Zakonom. Ovo je jos jedan korak uvođenja diktature. Jedan čovek. I moć nad svime.

Kada je politička promocija u bolnicama dozvoljena, a kada ne

7. jul 2016.

Smene rukovodilaca javnih institucija koje je postavila „prethodna vlast“ su nepisano pravilo, a njihov ostanak na položaju izuzetak. Ono što najnoviji slučaj te vrste možda čini drugačijim, a svakako zanimljivim, jeste obrazloženje. Naime, Vlada AP Vojvodine u novom sastavu razrešila je dužnosti direktora Instituta za plućne bolesti prof. dr Branislava Perina i Instituta za onkologiju prof. Miloša Lučića. U obrazloženju se navodi da su razrešeni direktori, „protivno svim moralnim načelima, doveli u zabludu javnost da počinje lečenje u novoizgrađenom objektu Kamenica 2, za potrebe političke kampanje, a zapravo nije bio izvršen ni tehnički prijem objekta“. Dalje se, [u saopštenju sa sednice Vlade](#) kaže da je „time naneta šteta i ugledu obe renomirane zdravstvene ustanove najvišeg nivoa u lečenju pacijenata obolelih od plućnih bolesti i onkoloških pacijenata u Vojvodini“.

Kada se argumenti iz obrazloženja posmatraju iz „kontraplana“, moglo bi se zaključiti da bi korišćenje zdravstvenih instituta za potrebe političke kampanje (otvaranje novog objekta u prisustvu političara) bilo u redu, samo da su novi objekti bili pušteni u rad u punom kapacitetu. A upravo tu je greška. „Puštanje u rad“ novih skenera, okrećenih bolnica, operacionih sala, pa i čitavih instituta, uopšte nije posao političara. Srednjevekovni vladari bili su gospodari i vlasnici čitave zemlje, pa su se njihovi ktitorski portreti s pravom nalazili na freskama crkava i manastira. Današnji predsednici vlada i opština, ministri i direktori javnih preduzeća ne daju svoje pare za izgradnju i opremanje bolnica, škola i puteva, već povereni budžetski novac. Istina, njihovi apetiti za promocijom su manji – umesto ktitorskog portreta, za narod kratkog pamćenja, uglavnom je dovoljna i jednokratna doza promocije pred kamerama i minut ili dva pozitivnog priloga u glavnim vestima.

U odsustvu zabrana ili ograničenja za političke promocije kroz ovaj vid samoreklame javnih funkcionera, oni neminovno padaju u iskušenje da svakodnevno organizuju nove i nove promocije, prikazujući stvari koje su sve manje značaja, dok se ne dođe do apsurdna (npr.

svečano otvaranje novih semafora i puštanje u rad benzinske pumpe) ili organizujući najave projekata ako stvarnih još uvek nema. U nestašici objekata za promociju, isti radovi se mogu obići i promovisati i nekoliko puta, jer je sećanje birača postalo toliko plitko da se većina neće setiti da je to isto gledala i to ne pre 2, 4 ili 8 godina, već u toku iste izborne kampanje! Iz istih razloga u predizbornim kampanjama se promovišu i poslovi koji nisu dovršeni – u primeru iz Vojvodine - „Kamenica 2“, pre nekoliko meseci - buduća glavna beogradska železnička stanica „Prokop“, pre četiri godine - nedovršena obilaznica oko Beograda, a u vreme Slobodana Miloševića - čuveni autoput kod Feketića. Transparentnost Srbija je ove pojave analizirala u [izveštaju o „funkcionerskoj kampanji“ 2016](#), kao i u ranijim izbornim procesima. Na regionalnoj konferenciji koju na tu temu organizujemo 12. jula 2016. ćemo pokušati da nađemo i neka od mogućih rešenja.

Bez sistemske terapije

5. jul 2016.

Odnos lekara i farmaceuta uočen je kao rizik za korupciju u Strategiji za borbu protiv korupcije 2013. godine. Farmaceutske kuće, naime, sponzorišu učešće lekara na kongresima na kojima često promovišu sopstvene proizvode. Učešće na stručnim skupovima, odnosno bodovi koji se na taj način dobijaju, su, s druge strane, uslov za obnovu lekarske licence, a kotizacije i prateći troškovi u najvećem broju slučajeva bili bi preveliko finansijsko opterećenje za lekare. Očigledno je da postoji sistemski problem, te su Strategija i Akcioni plan za njeno sprovođenje predvideli i sistemsko rešenje - izmeniti Zakon o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o lekovima i medicinskim sredstvima tako da se jasnim i transparentnim pravilima uredi oblast donacija

medicinskih aparata, lekova i medicinskih sredstava; odnos sa farmaceutskom industrijom; visina i postupanje sa poklonom; kao i sukob interesa zdravstvenih radnika i saradnika, kao i lica koja obavljaju funkcije (a nemaju status funkcionera u smislu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije). Rok za usvajanje izmena ovih zakona bio je februar 2015. Javnosti je poznato da je u 2015. godini realizovano samo 19% predviđenih aktivnosti. Izmene Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o lekovima i medicinskim sredstvima su među nerealizovanim aktivnostima. Agencija za borbu protiv korupcije u izveštaju o sprovođenju Strategije i Akcionog plana navodi da ju je Ministarstvo zdravlja izvestilo da su izmene i dopune Zakona o zdravstvenoj zaštiti stupile na snagu 29. decembra 2015. godine, ali tim izmenama nisu bile obuhvaćene predviđene mere. Međutim, odmah je formirana nova radna grupa za izradu novih izmena i dopuna ovog zakona, koje bi trebalo da budu usvojene 2016. godine. Ministarstvo je takođe izvestilo da su u 2015. godini izrađeni i Nacrt zakona o lekovima i Nacrt zakona o medicinskim sredstvima, "ali se zbog brojnih primedbi Evropske komisije rad na njima nastalja i u 2016. godini". Akcioni plan je predviđao i unapređenje kontrole kvaliteta i sprovođenja programa kontinuiranog stručnog usavršavanja od strane Zdravstvenog saveta. Rok je bio jun 2014. Prema izveštaju Agencije, te aktivnosti nisu sprovedene ni tokom 2014. ni 2015. godine . Na sajtu Zdravstvenog saveta može se pronaći da je to telo u junu 2015. godine uputilo Ministarstvo zdravlja dopis u kome su u prilogu novi "Pravilnik o bližim uslovima za praćenje i procenu kvaliteta izvođenja akreditovanih programa kontinuirane edukacije" i dokument o "Proceduri praćenja i procene kvaliteta izvođenja akreditovanih programa kontinuirane

edukacije". Na sajtu Zdravstvenog saveta ne mogu se, međutim, naći podaci, da li je pravilnik usvojen u konačnom obliku i da li je počela njegova primena.

U međuvremenu, mediji su preneli vest koja govori o malom koraku u povećanju transparentnosti odnosa farmaceuta i lekara. Svih 17 svetskih farmaceutskih kompanija, koje proizvode inovativne lekove, a posluju na tržištu Srbije, objavile su na svojim sajtovima koliko su novca 2015. godine "ubrizgale" zdravstvu Srbije. Tako su ispunile obećano u 2014 – da će se Srbija prvi put naći među 33 države za koje takve podatke objavljuju godinama, u okviru kampanje za poštovanje Kodeksa transparentnosti o saradnji sa zdravstvenim radnicima i ustanovama. Direktor društva "Inovija", koje okuplja pomenutih 17 farmaceutskih kompanija Bojan Trkulja, kazao je za Politiku da je najvažnije da je obećanje o transparentnoj objavi podataka – ispunjeno. "Sve je tu: ko god želi može sve podatke da analizira. Ovo je prva godina da se u Srbiji objavljuju ovakvi podaci i niko ne može da očekuje da prvi rezultati podignutog nivoa transparentnosti budu i idealni. Od toga kako će javnost komentarisati ove podatke, zavisice i da

li će narednih godina više ili manje lekara pristajati da se njihovo ime navede u ovim tabelama", kaže Trkulja. On priznaje da ni sam nije uspeo da iz tabela sračuna ukupnu sumu novca koje su farmaceutske kompanije uložile u zdravstvo Srbije, ali da će na tome raditi narednih dana. Ilustracije radi, samo u klinička istraživanja i razvoj uloženo je nešto više od 711 miliona dinara – skoro šest miliona evra.

Da bi slika iole bila celovita, podatke o finansiranju zdravstva trebalo bi da objave i domaće farmaceutske kuće i inostrani proizvođači generičkih lekova koji dominiraju na listi medikamenata koji se izdaju na recept. Međutim, oni se nisu pridružili inicijativi 17 inovativnih kompanija koje posluju u Srbiji. U ovoj kampanji za više etičnosti u uvek diskutabilnoj "vezi" između farmaceutske industrije i lekara, doktorima je ipak ostavljena mogućnost da stave "veto" na objavljivanje podataka o tome sa koliko novca su ih farmaceutske kompanije sponzorisale, u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka. Kompanija u tom slučaju objavljuje samo koliko je ukupno novca izdvojila za "anonimne" lekare. Svaki proizvođač lekova sam odlučuje da li će nastaviti saradnju sa doktorom koji ne želi da se javno objavi da su ga finansirali. Davanja lekarima klasifikovana su u četiri kategorije: za plaćanje učešća na medicinskim skupovima, za

troškove putovanja na kongrese i smeštaj, za honorare i za povezane troškove za usluge i savete, šta god to značilo. Odziv srpskih lekara na transparentno ponašanje bio je šarolik: na sajtovima pojedinih kompanija podatke je ostavilo i do 94 odsto, a na nekima više od polovine nije dalo saglasnost da se objavi koliko su dobili na ime honorara za održana predavanja o lekovima ili za putovanja na kongres. Na primer, farmaceutskoj firmi "Novartis" dozvolu da se objave prenosi sredstava dali su mnogi ugledni lekari, čak i akademici, ali se njih dvadesetak ipak odlučilo da svoju finansijsku vezu sa ovom kompanijom učini nevidljivom za oči javnosti. "Novartis" je na "nevidljive" potrošio 7.561.426 dinara.

Predsednik Etičkog komiteta Srpskog lekarskog društva Zoran Radovanović kaže da čim se nešto skriva, to budi sumnju i moralno je problematično. "Ova kampanja je veoma dobra, sve što je transparentno mora da bude podržano. Etička vodilja lekara trebalo bi da bude da ono što radi i za šta je plaćen ne sme da skriva od javnosti. Ako nešto skriva, to je već sumnjivo, a u medicinskim krugovima dobro je poznato koji lekari često putuju na kongrese u inostranstvu. Ako na objavljenim spiskovima nema njihovih imena, može se pretpostaviti da su primili veće sume od onih koje su kodeksima dozvoljene. Tu se uvek otvara prostor za glasine", stav je Radovanovića.

Saopštenja²

Ugovor o upravljanju Železalom – argument u prilog štetnosti tajnih ugovora

6. jul 2016.

Transparentnost Srbija smatra da su aktuelne rasprave oko poslovanja smederevske železare u vreme dok je ona bila u državnom vlasništvu, a pod upravom firme g. Petera Kamaraša, najnoviji dokaz o štetnosti tajnih ugovora i posledica nepoštovanja Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Podsećamo da je pre više od godinu dana, kada je potpisan "spasilački" ugovor o upravljanju Železalom, organizovana konferencija za štampu na kojoj su govorili i najviši predstavnici Vlade Srbije. Međutim, reči hvale kojima su zasipali taj aranžman i obećanja o njegovoj uspešnosti nisu bile dovoljan razlog da se javnost upozna sa ugovornim odredbama. Naprotiv, Ministarstvo privrede je učinilo ono što niko do tada nije - ne samo da nisu dostavili kopiju ugovora po zahtevu naše organizacije, ni odmah, ni nakon što je Poverenik za informacije od javnog značaja to naložio u svom konačnom, obavezujućem i izvršnom rešenju, već su [pristup tim dokumentima uskratili čak i samom Povereniku](#).

Nasuprot tajnosti ovog ugovora, koju je Ministarstvo privrede čuvalo i po cenu plaćanja novčanih kazni, ugovor o prodaji Železare kineskom Hestilu, iz aprila 2016, [odmah je objavljen](#).

Međutim, javnost nije dobila nikada zvanične informacije o uspešnosti poslovanja prethodnih upravljača. O tome je krajem juna 2016. počelo da se pojavljuje obilje protivrečnih informacija, od strane Železare, Ministarstva i Kamaraša, u kojima se oni međusobno optužuju za loše poslovne poteze ili rezultate. Sve to deluje nedopustivo zbunjujuće za građane, koji su do juče od istih aktera dobijali samo informacije o pozitivnim rezultatima rada firme koja je upravljala ovim preduzećem u državnom vlasništvu.

Najgore od svega, po mišljenju naše organizacije, jeste to što su informacije, i tokom proteklih godinu dana i sada, neproverljive. Naime, sve i kada bi javnost imala na raspolaganju potpune podatke o poslovnim rezultatima Železare u proteklih godinu dana, ne bi imali sa čime da ih uporede i da procene da li ima mesta odgovornosti predstavnika naše države ili osnova za naknadu štete od upravljačke firme. Naime, ugovor, koji uređuje prava i obaveze Srbije i firme g. Kamaraša, ni danas, kada predstavnici države tvrde da je ta firma "povredila ugovorne obaveze", nije objavljen. U slučaju da je upravljačka firma prekršila ugovor, deo odgovornosti za to svakako pripada i Ministarstvu privrede, koje je bez valjanog pravnog osnova, prema našoj oceni, sve vreme insistiralo na tajnosti ovog aranžmana, omogućavajući na taj način da eventualno štetno postupanje ostane neopaženo.

² <http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/saoptenja>

Mediji

Funkcioneri nekažnjeno kršili zakon

NIN, Sandra Petrušić, 2. jul 2016.

Tokom prethodne izborne kampanje, šef beogradskih odbornika SNS Aleksandar Jovičić je, sa direktorom Gradske čistoće Miroslavom Bogdanovićem, građanima Palilule podelio 3.000 kanti za đubre i obećao da će uskoro sva beogradska domaćinstva postati srećni dobitnici. I koliko god da je birače obradovala ta „besplatna“ borba protiv štroke u zapremini od 240 litara, delovalo je nekako neprimereno deliti državnu svojinu u funkciji stranačke promocije. A ništa bolji utisak nije ostavljalo ni to što je predsednik Srbije Tomislav Nikolić preko zvaničnog sajta pozvao građane da glasaju za SNS, jer predsednički sajt nigde, pa čak ni u Srbiji, nije vlasništvo bilo koje stranke. Za to vreme je gradski menadžer Goran Vesić bio malo suptilniji kad je penzionerima s Vračara delio knjige koje je lično kupio, ali to što troškove svoje kampanje nije nakačio na budžet ne znači da je poštovao zakon – u kampanji je zabranjeno koristiti i lični i državni novac, baš kao što je zabranjeno i koristiti državnu (gradsku) funkciju za stranačku promociju, piše nedeljnik NIN u novom broju.

Međutim, u zemlji u kojoj se zakoni ne kotiraju baš previsoko ako iole ugrožavaju udobnost vladajuće elite, bilo bi pomalo besmisleno insistirati na izbornim finesama. Posebno ako imamo u vidu da smo i pre ovih izbora mogli da pretpostavimo kako će to izgledati na januarskom primeru iz Kljajićeva kada je biran Savet MZ pod budnim okom premijerovog brata, uz 20 stranačkih automobila koji su razvozili birače i uz aktiviste SNS koji su građanima delili po pet pašteta, dva kilograma brašna, prašak za veš, dva mesna nareška i litar ulja. Ali, premijer Aleksandar Vučić je autoritativno izjavio da je vreme da zaboravimo prljave kampanje (posebno onu iz 2012.) i dodao: „Ako se dogodi da slučajno poredimo, biće čisto da čistije ne može da bude“.

Pa, pobedili su. A da li je bilo baš tako čisto pokušala je da ustanovi nevladina organizacija Transparentnost Srbija, koja je pratila aktivnosti javnih funkcionera tokom izborne kampanje, kao što je to činila 2012. i 2014, kada je ustanovila da javni funkcioneri u predizbornom periodu značajno povećavaju intenzitet aktivnosti koje su povezane s kampanjom, ali ih plasiraju kao „redovne”. Razlog za to je činjenica da takav oblik izborne propagande nije obuhvaćen propisima koji uređuju ravnopravni pristup učesnika izbora medijima, ne ulazi u prikaz troškova kampanje i ne podleže kontroli finansijskih izveštaja političkih subjekata. A ima veliki uticaj, ili, kako je to objasnio lokalni funkcioner SNS Miroslav Čučković, izborna lista te stranke „odnela je ubedljivu pobjedu u svim naseljima i selima Obrenovca” jer su „građani prepoznali dobru politiku”, a „ključni momenat bio je kamen temeljac za fabriku Mei Ta u Bariču”.

„To su neplaćeni reklamni poeni”, kaže za NIN Nemanja Nenadić, programski direktor TS i dodaje: „Mi sve vreme pokušavamo da ustanovimo koliki je značaj toga, a najlakše je ustanoviti preko novca. Ako znamo da su reklame koje smo gledali tokom izborne kampanje vredele više od sedam miliona evra, možemo samo da pretpostavimo koliko je tek vredela ona neplaćena promocija u daleko gledanijim udarnim informativnim terminima”.

Kao deo [projekta „Monitoring finansiranja izborne kampanje 2016”](#), ovog puta je praćeno 28 funkcionera. Zbirno, za sve njih, broj promotivnih aktivnosti je bio gotovo tri puta veći u odnosu na isti period 2015. godine. Najviše su ih imali gradonačelnik Beograda Siniša Mali (62) i gradski menadžer Goran Vesić (60), a slede ministar Aleksandar Vulin, predsednik opštine Zemun Dejan Matić, ministarka Snežana Bogosavljević Bošković... Od 13 funkcionera koji su imali značajniji broj promotivnih aktivnosti pre izbora, njih sedmoro je posle izbora imalo pad između 80 i 100 odsto, a samo je Vulin zadržao prilično visok procenat. S druge strane, ministarka Bogosavljević Bošković iz SPS-a posle izbora nije imala nijednu aktivnost.

U okviru tih i takvih aktivnosti, svi su ili igrali na liniji zakona ili su je i te kako prešli. Recimo, korišćeni su državni resursi za ličnu promociju i to ne samo za podelu kanti već je, recimo, ministar Velimir Ilić tokom stranačke posete Priboju obećao angažovanje ministarstva za rešavanje lokalnih infrastrukturnih problema. Zorana Mihajlović je tokom svojih aktivnosti na 15 minuta menjala državnu za stranačku funkciju, pa je u Trgovište otišla kao stranački funkcioner, ali je usput otvorila most u selu Donji Kozji Dol i obezbedila sebi besplatnu medijsku promociju. Aleksandar Vulin je u svojstvu ministra posetio Dom za smeštaj starih lica u Smederevu, a u izveštaju TS piše: „Nije izvesno kakva je bila priroda posete ministra i šta je mogao za tridesetak minuta da sazna o aktivnostima Doma, s obzirom na to da se 45 minuta kasnije kao stranački funkcioner pojavio tri kilometra dalje, u centru Smedereva, ispred Doma kulture i razgovarao s građanima”. Kamen temeljac za dom zdravlja na Labudovom brdu, pored gradonačelnika Siniše Malog i predsednika opštine Rakovica Vladana Kocića, položio je i ministar unutrašnjih poslova, mada se iz govora Nebojše Stefanovića nije moglo zaključiti kakve veze bi dom zdravlja mogao da ima sa, na primer, lečenjem pripadnika MUP-a.

Predsednik SNS Aleksandar Vučić je najavio da putuje kao stranački funkcioner, ali je javnosti dozvolio da njegovu promociju sagleda i u drugačijem svetlu. Otišao je na Kosovo s namerom da govori na

stranačkom skupu u hali u Zubinom Potoku, a kada je u noći pre njegovog dolaska bačena bomba, RTS nas je izvestio da je „napadnuta hala u kojoj se premijer obraća građanima“. A tako je izveštavao i Marko Đurić na sajtu Kancelarije za KIM. Inače je sajt te vladine Kancelarija tokom izbora neprekidno služio kao poligon stranačke propagande, pa je preko njega Đurić 15. marta pozvao da se ne dozvoli povratak opozicije, a njegov zamenik Dušan Kozarev je direktno napao stranke i rekao da „DSS i Dveri ne bi smeli ni da pomenu Kosovo i Metohiju“. Na sličan način je kao stranačko dobro tretiran i sajt Ministarstva zdravlja, gde je objavljen opširan izveštaj o poseti ministra Zlatibora Lončara Velikom Gradištu i ambulanti u obližnjem selu, uz poziv građanima da izađu na izbore i „pomognu premijeru Vučiću“, a tu je i molba predsednika opštine da se glasa za SNS jer je to jedini način za realizaciju planova.

U izveštaju TS je veliki broj sličnih primera, a na pitanje koji od njih predstavljaju kršenje zakona a koje zloupotrebe nisu definisane, Nemanja Nenadić kaže: „ Po stoje određene situacije koje bi i po sadašnjim propisima mogle da budu predmet razmatranja da li je zakon povređen, posebno kada funkcioneri nisu jasno razdvojili svoju partijsku i državnu funkciju, što bi bila prilika da Agencija za borbu protiv korupcije pokrene spor. Pošto nemamo baš nikakvu praksu kažnjavanja u takvim prilikama, ne bih se usudio da procenjujem kojim pravcem bi taj postupak išao ukoliko bi uopšte bio započet. Ali, to bi svakako trebalo učiniti, mada bi prioritet trebalo da nam predstavlja i onaj ogroman broj primera koji je u sivoj zoni. Moramo doći do situacije u kojoj će pravila vođenja izborne kampanje biti u potpunosti uređena i iti resurs za zloupokojima javna funkcija više neće biti resurs za zloupotrebe“.

Na pitanje NIN-a koje su nepravilnosti do sada registrovali i koje bi mogle da budu razlog neke eventualne tužbe, u Agenciji za borbu protiv korupcije rečeno nam je da spadaju dobrovoljno davanje provere još uvek rade, kao i da tu spadaju dobrovoljno davanje krvi, besplatni lekarski pregledi, organizovana priprema za polaganje ispita za maturante i slično. „Te aktivnosti nisu specifične samo za ovu izbornu kampanju, a Agencija će, kao i prethodnih godina, ispitati sve evidentirane slučajeve i postupiti u skladu sa svojim nadležnostima“.

Nažalost, šta god uradila Agencija teško da će biti dovoljno, imajući u vidu da je na izborima pre samo dve godine jedan od najvećih skandala bio to što je SNS besplatno „lečio“, a sada je počeo i da „obrazuje“.

